

Klimaat- en Energieakkoord – tafel Gebouwde omgeving: De grote verbouwing | FME en branches in gesprek met Diederik Samsom

De onderhandelingen om tot een Klimaat- en Energieakkoord te komen zijn in volle gang. Samsom leidt de tafel Gebouwde omgeving. Begin juli wordt een akkoord op hoofdlijnen gepubliceerd. Goed moment dus om als sector in gesprek te gaan.

Bijdrage vanuit de technologische industrie

Karin Husmann heet ons welkom bij lidbedrijf Inventum. Inventum ontwikkelt duurzame ventilatie-, verwarmings- en warmwatersystemen. Vervolgens pakt Ineke Dezentjé-Hamming het stokje over door de bijdrage die de industrie kan leveren direct op tafel te leggen. “We willen als technologische industrie aan de slag met de energietransitie in de gebouwde omgeving. De vraag is niet *of*, maar *hoe*. Bedrijven in de FME- en branche-achterban leveren de technologie om vaart te kunnen maken.” Hierin benadrukt ze niet alleen het belang van verduurzaming, maar ook de kansen die het biedt voor Nederland: “Als we het slim aanpakken levert de transitie niet alleen een duurzame gebouwde omgeving op, maar dragen we ook bij aan de innovatiekracht van en werkgelegenheid in Nederland. Zo worden we een showcase voor nieuwe technologie. Hierbij is voldoende en goedgeschoold personeel natuurlijk een absolute randvoorwaarde.”

De grote verbouwing

Vervolgens geeft Diederik Samsom een update. Onder de titel ‘De grote verbouwing’ schetst hij een beeld waarbij we goed georganiseerd en stap voor stap verduurzamen. Hierin wordt een wijkaanpak voorzien waarbij gemeentes en netbeheerders een grote rol hebben. Om te komen tot goede keuzes voor duurzame warmte per wijk wordt een afwegingsleidraad opgesteld en komt er mogelijk een

expertisecentrum warmtetransitie. Investerings in de grote verbouwing dient zich terug te verdienen in de energierekening. Zijn boodschap richting onze sector is helder: “Wij creëren beleid waardoor verduurzaming van de grond komt en terugverdientijden gunstiger worden, jullie – als industrie – moeten aan de slag met het ontwikkelen van systemen die goedkoper, stiller, kleiner en zuiniger zijn.” Na een kort gesprek over de hoofdlijnen van het te sluiten akkoord pitchten actieve ondernemers over de bijdrage die technologie kan leveren.

Energietransitie zonder in te boeken op gezondheid

Energie besparen doen we in de eerste plaats door te isoleren. Naast toevoegen van isolatiemateriaal maken we gebouwen ook luchtdicht(er). Hierdoor ontstaan zorgen omtrent het binnenklimaat. Jan Verdonck (Nederlandse ventilatie-industrie) is duidelijk: “De energietransitie mag wat ons betreft niet ten koste gaan van een gezond en productief binnenklimaat.” Het Rijkvastgoedbedrijf, de grootste vastgoedbeheerder in Nederland, heeft in samenwerking met VLA in diverse gebouwen al 30% energiebesparing gerealiseerd en tegelijkertijd het binnenklimaat drastisch verbeterd. Hogere standaarden en hoogwaardige technologie maken het mogelijk.

Warmteopslag als buffer op gebiedsniveau

De hoeveelheid weersafhankelijke hernieuwbare energie (onder andere zon-PV en wind) moet de komende tijd drastisch toenemen. Hierdoor ontstaat de noodzaak om een overschot aan hernieuwbare energie voor langere periodes op te kunnen slaan. Het FME-platform Energie Storage NL houdt zich bezig met dit vraagstuk. Aris de Groot (Ecovat) vertelt: “Door slimme energieopslagsystemen kunnen windmolens ook blijven draaien als er geen directe energievraag is”. Er zijn verschillende manieren om dit te doen. Opslag kan middels batterijen, maar ook door overschot aan elektriciteit om te zetten naar gas. Andere optie is overtollige energie opslaan in een thermisch buffervat met water erin.

Energiebesparingspotentieel van ledverlichting

De opgave voor de gebouwde omgeving is 3,4 Mton CO₂ tot 2030. NLA geeft aan dat we misschien wel eens te weinig aandacht hebben voor het potentieel van ledverlichting. Terugverdientijden zijn gunstig en de fabrikanten van ledverlichting hebben laten onderzoeken dat grootschalige toepassing van ledverlichting in de gebouwde omgeving meer dan 3 Mton CO₂ kunnen besparen. Bijna de algehele opgave tot 2030 dus. Rolf Ipsen (Megaman) licht toe: “Nieuwe verlichting is bijna altijd led, toch blijft toepassing in bestaande gebouwen en openbare ruimte achter. Dit terwijl investeringen in ledverlichting zich gemiddeld in drie jaar terugverdienen. Volgens de wet moeten investeringen met een terugverdientijd minder dan vijf jaar uitgevoerd worden. De crux zit hem dus in handhaving en bewustwording.”

Nederlandse verwarmingsindustrie levert de oplossingen

“De Nederlandse verwarmingsindustrie heeft aan de basis gestaan van de transitie van steenkool naar olie, olie naar aardgas en VR-ketel naar HR-ketel. Het aardgasverbruik is in de laatste 15 jaar door technologische innovaties gehalveerd. De Nederlandse verwarmingsindustrie transformeert van een productiegerichte- naar een marktgerichte vereniging met een breed productportfolio dat oplossingen bevat voor alle situaties en energiedragers. Producten met veel potentie zijn hybride verwarmingssystemen, deze bieden de mogelijkheid te profiteren van innovaties in opwekking van hernieuwbare elektriciteit en hernieuwbaar gas” Licht Henk Sijbing, de voorzitter, toe. Het grote voordeel hierbij is dat we optimaal gebruik maken van onze bestaande gastransportnet, het ook toepasbaar is in bestaande bouw en dure netverzwaringen kunnen worden voorkomen.

De volgende fase: samenwerking met technologische industrie noodzakelijk

Begin juli ligt er een conceptakkoord op hoofdlijnen, waarna de plannen worden doorgerekend. Uiteindelijk worden de doelstellingen vastgelegd in een Klimaatwet en volgt de implementatie- en uitvoeringsfase. De technologische industrie gaat de komende jaren aan de slag met deze gigantische,

maar ook maatschappelijk zeer relevante opgave. Hierin participeert de sector graag in de innovatieagenda en rijken we onze kennis, diensten en technologie aan om de transitie tot een succes te kunnen maken.

Deze bijeenkomst is georganiseerd door het [FME-cluster Gebouwde omgeving](#) in samenwerking met de [branches actief in de gebouwde omgeving](#).